

Kadernota 2025

mei 2024

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding.....	3
Begrippenlijst	4
Uitgangspunten & Samenvatting	6
Vasthouden aan ambities.....	6
Resultaat uit voorbereidende bijeenkomsten	7
Financiële samenvatting.....	7
Financiële uitgangspunten kadernota	9
Autonome ontwikkelingen & Noodzakelijkheden.....	10
Bedrijvigheid.....	14
Dienstverlening	19
Leefbaarheid.....	25
Vitaliteit	31

Inleiding

Beste leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de kadernota aan voor de periode 2025-2028. Deze is tot stand is gekomen in nauwe samenwerking met uw raad. Deze kadernota weerspiegelt niet alleen de wensen van uw raad, maar ook hebben ombuigingen op het bestaande beleid een plek gekregen. Niet onbelangrijk om te noemen is dat we daarbij kritisch kijken naar de eigen organisatie in termen van effectiviteit en efficiency en ook naar die van onze partners, zoals gemeenschappelijke regelingen en grote contracten. Daarnaast wordt en beroep gedaan op de Algemene Reserve als sluitpost. De omvang van die reserve geeft de gemeente voorlopig flexibiliteit, zonder het weerstandsvermogen te veel aan te tasten. Het opstellen van deze kadernota is gebeurd in een tijd van grote financiële onzekerheid. Helaas is wederom gebleken dat de Rijksoverheid zich niet als betrouwbare partner opstelt. We moeten er bijvoorbeeld rekening mee houden dat alle gemeenten in 2025, incidenteel weliswaar, een bijdrage moeten leveren aan het tekort op de Rijksbegroting.

We staan voor uitdagingen die ons dwingen om creatief en doortastend te zijn in het beheren van onze financiën en het realiseren van onze doelstellingen. Het is van cruciaal belang om u te informeren dat het financieel perspectief vanaf 2026 nog hoogst onzeker is. Afhankelijk van de ontwikkelingen rond dat perspectief is verdere bijsturing van beleid in meer of mindere mate nodig. Verdere ombuigingen kunnen daarbij op dit moment niet worden uitgesloten.

Dit is een complex proces dat zorgvuldige planning en implementatie vereist. Daarom stellen wij voor om de ombuigingen en gerelateerde acties structureel en consequent aan te pakken. Door de standaard instrumenten van de beleidscyclus toe te passen en deze aan te vullen met een specifiek hoofdstuk in de bestuursrapportage, gewijd aan de ombuigingen in verhouding tot de te realiseren doelstellingen. Op deze manier zorgen we ervoor dat de ombuigingen op een georganiseerde en transparante manier worden uitgevoerd en gecommuniceerd. Zo zetten we in op het behoud van de kwaliteit van onze dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Samen met u streven we ernaar om onze gemeente veerkrachtig en welvarend te houden, zelfs in deze onzekere tijden.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Maarten Versluis

Wethouder Financiën

Begrippenlijst

Ombuigingen

Structurele verlaging van uitgaven, een bezuiniging, een beleidsmatige aanpassing, verhogen van inkomsten.

Wensen

Concrete ambities (waarvoor een inschatting kan worden gemaakt van de kosten). Deze kosten zijn doorgerekend.

Ontwikkelingen

Ambities vanuit het college waaraan gewerkt wordt maar nog niet zijn doorgerekend. De onzekerheid is nog te groot of voor de ontwikkelingen is het nog te vroeg om te bepalen hoe deze posten doorgerekend/ kunnen worden. Per wens of ontwikkeling doet het college hiervoor aan de raad een voorstel hoe de dekking daarvan zou kunnen worden ingericht.

Uitgangspunten & samenvatting

Uitgangspunten & Samenvatting

Vasthouden aan ambities

In het coalitieakkoord is een aantal ambities verwoord, met plannen die goed zijn voor de inwoners en de gemeenschap. Ondanks een financieel wat minder rooskleurige situatie willen we onze voornemens niet zomaar in de ijskast zetten. Maar we kunnen er niet naïef of zondermeer van uitgaan 'dat het wel goed komt.' Met de raad moeten we bespreken onder welke condities we kunnen werken aan het realiseren van de geschetste ambities. En hoe we de kosten die hieraan zijn verbonden kunnen financieren en de lasten dekken.

Een van de mogelijkheden om onze financiële armslag te behouden is het inzetten van onze reservepositie, vooral de algemene reserve. We verkeren in de gelukkige omstandigheid dat we de afgelopen jaren telkens ons vermogen konden vergroten. Hoewel het hier gaat om incidenteel in te zetten middelen geeft de provincie (onze financieel toezichthouder) ons de ruimte meer dan de gebruikelijke norm te benutten, zonder door de bodem van ons weerstandsvermogen te raken.

In deze kadernota wordt de algemene reserve als sluitpost ingezet. In eerste instantie is gezocht naar andere instrumenten om het tekort te dichten. Deze maatregelen zijn ambitieus en brengen een mate van onzekerheid met zich mee. Als het lukt via deze instrumenten het gat te dichten dan is slechts tijdelijk een onttrekking uit de algemene reserve nodig om het saldo aan te vullen. En kan vanaf jaarschijf 2028 de algemene reserve weer aangevuld worden, zoals in de tabellen is weergegeven.

Een drietal instrumenten willen we implementeren om onze plannen structureel zeker te stellen.

1. Nieuw voor oud

Hiermee geven we aan dat we bij een nieuw initiatief eerst onderzoeken of dit initiatief ingewisseld kan worden voor iets anders. Een oud beleidsvoornemen dat nog niet is opgestart bijvoorbeeld of het aanpassen / ombuigen van bestaand beleid. Hiermee nemen we expliciet een besluit om iets te laten, bij te sturen of te beëindigen. Nieuw voor oud dus! Dit passen we toe als afwegingskader bij alle nieuwe plannen (wensen, noodzakelijkheden, ambities, investeringen).

2. Extra ombuigingen

Binnen het huidige pakket aan ombuigingen zijn voorstellen geparkeerd. Het is denkbaar dat elementen daarvan alsnog worden gebruikt om onze belangrijkste doelstellingen te kunnen halen. Als er extra ombuigingen nodig zijn, wordt dit met de raad besproken.

3. Financiering vanuit extra middelen

We zijn als Hollands Kroon gewend aan de manier waarop we onze inkomsten genereren en inzetten. Met het huidige perspectief is het nodig dat we met meer creativiteit kijken naar aanvullende bronnen van inkomsten. Te denken valt aan samenwerking met andere partijen; projecten zodanig inrichten dat subsidie kan worden verkregen; onderzoek naar andere belastingsoorten en dergelijke.

Met dit instrumentarium verwachten wij het coalitieakkoord volledig tot uitvoering te kunnen brengen. Voor 2025 en verder willen we daarom vasthouden aan de effectindicatoren zoals verwoord in de begroting 2024.

Resultaat uit voorbereidende bijeenkomsten

Ter voorbereiding op deze kadernota heeft het college in verschillende werksessies met u gesproken over mogelijke keuzes en ombuigingen. In de werksessie van 23 april zijn drie scenario's gepresenteerd en besproken, waarbij de voorkeur van het college uitging naar het meest gunstige scenario ('Wind Mee'). Dit scenario vormt de basis van deze kadernota.

Financiële samenvatting

In de overzichten zijn de bedragen met kleuren weergegeven. De standen worden in groen (=voordeel) en rood (=nadeel) weergegeven. Mutaties daarop met een '-/-' ervoor zijn voordelig ten opzichte van de stand; de mutaties zonder teken zijn een nadeel ten opzichte van de stand.

	2025	2026	2027	2028
Start saldo 1 januari 2024	€ 107.442	€ 6.309.772	€ 5.864.911	€ 5.864.911
Berap 1 '24 - Autonoom	€ 0	€ 849.393	-€ 479.601	-€ 1.593.473
Berap 1 '24 - Noodzakelijk	€ 598.200	€ 383.200	€ 383.200	€ 383.200
Berap 1 '24 - Wens	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Berap 1 '24 - Ombuiging	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Berap 1 '24 - Totaal	€ 598.200	€ 1.232.593	-€ 96.401	-€ 1.210.273
Saldo aanvang Kadernota	€ 705.642	€ 7.542.365	€ 5.768.510	€ 4.654.638

	2025	2026	2027	2028
Saldo aanvang Kadernota	€ 705.642	€ 7.542.365	€ 5.768.510	€ 4.654.638
Autonoom	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Noodzakelijk	€ 734.855	€ 1.009.135	€ 1.277.406	€ 1.586.406
Saldo voor maatregelen, ombuigingen en wensen	€ 1.440.497	€ 8.551.500	€ 7.045.916	€ 6.241.044
Afspraken voorjaarsnota Rijk				
Gevolgen afspraken opschalingskorting	€ 0	-€ 1.659.000	-€ 1.626.000	-€ 1.620.000
Incidentele compensatie gemeentefonds	€ 1.625.000	€ 0	€ 0	€ 0
	€ 3.065.497	€ 6.892.500	€ 5.419.916	€ 4.621.044
Bestuurlijke keuzes				
Ombuigingen afgestemd met College B&W	€ 0	-€ 2.945.000	-€ 2.930.000	-€ 2.930.000
Kosten verleggen / aantrekken nieuwe subsidies	-€ 400.000	-€ 400.000	-€ 400.000	-€ 400.000
Taakstelling voor Gemeenschappelijke Regelingen	€ 0	-€ 504.567	-€ 638.703	-€ 793.203
	€ 2.665.497	€ 3.042.933	€ 1.451.213	€ 497.841
Technische Dekking				
Vrijval indexatiebuffer	-€ 709.000	-€ 709.000	-€ 709.000	-€ 709.000
Technische dekking (inzetten reserve)	-€ 2.991.497	-€ 1.968.933	-€ 523.141	€ 430.231
Onderuitputting / Lucht uit de begroting	€ 0	-€ 1.500.000	-€ 1.500.000	-€ 1.500.000
	-€ 1.035.000	-€ 1.135.000	-€ 1.280.928	-€ 1.280.928
Wensen	€ 1.035.000	€ 1.135.000	€ 1.280.928	€ 1.280.928
	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Financiële uitgangspunten kadernota

Afspraken voorjaarsnota Rijk

- Opschalingskorting
In de voorjaarsnota is bevestigd dat het demissionair kabinet in overleg met de VNG, het IPO en de waterschappen besloten heeft de opschalingskorting volledig af te schaffen. Door het schrappen van deze korting vloeit er vanaf 2026 structureel een bedrag van 715 miljoen terug in het Gemeentefonds.
- Bruto Binnenlands Product (BBP)-systematiek
Gemeenten krijgen bij de invoering van de Bruto Binnenlands Product (BBP)-systematiek vanaf 2024 het negatieve financiële effect van deze systematiek gecompenseerd, met uitzondering van 2025. De financiële consequentie van het besluit van het kabinet is dat in 2025 het gemeentefonds eenmalig € 675 miljoen lager wordt vastgesteld.

Bestuurlijke keuzes

- Ombuigingen in beleidsvelden
In werksessies met de raad is gekozen voor ombuigingen die enerzijds ruimte maken voor het verwezenlijken van de ambities uit het coalitieakkoord; anderzijds de gemeente ook op termijn financieel weerbaar houden. Deze ombuigingen zijn verwerkt in de cijfers. Het is van belang te onderstrepen dat de genoemde ombuigingen indicatief zijn. Het is denkbaar dat bij de uitwerking blijkt dat de inhoud van de mutatie anders uitpakt dan voorzien. In ieder geval is het bedrag 'onder de streep' richtinggevend.
- Kosten verleggen en aantrekken nieuwe subsidies
We onderzoeken de mogelijkheid om kosten te verlagen door op een slimme manier samen te werken met andere organisaties, en activiteiten te financieren door subsidies binnen te halen.
- Taakstelling voor Gemeenschappelijke Regelingen
De gemeenschappelijke regelingen een taakstelling opleggen is niet onlogisch. Als een gemeente snijdt in de taken, heeft dat ook effect op de gemeenschappelijke regeling die die taak uitvoert. Afhankelijkheid van de opstelling van andere gemeenten is hierbij groot. Daarnaast zijn de gemeenten soms ook opdrachtgever van de GR-en, en dat wringt met deze gekozen optie om de taakstelling in te boeken. Sowieso vergt dit een traject van intensief overleg waardoor een effect pas op lange termijn kan worden bereikt.

Technische Dekking

- Geen indexatie doorvoeren en vrijval van indexatiebuffer
Het uitgangspunt voor 2025 is om de budgetten aan de lastenkant van de begroting **NIET** te indexeren.

Jaarlijks wordt centraal een budget aangehouden om prijsstijgingen en indexaties op te vangen, de zogenaamde indexatiebuffer. Deze buffer dient de prijsstijgingen binnen de gehele begroting te compenseren. Deze indexatiebuffer komt te vervallen. In de begroting is dan geen ruimte meer om eventuele tegenvallers als gevolg van prijsindexaties op te vangen.

- Geen rekening houden met loonstijgingen

De personeelskosten zijn in het meerjarenperspectief stabiel gehouden, op het niveau van de laatste CAO-afspraken. Er is geen rekening gehouden met loonstijgingen door een nieuwe CAO. Gedachte is dat we preciezer dan voorheen de kosten van personeel en overhead kunnen toerekenen aan verhaalbare producten of investeringen.

- Algemene reserve

- Er wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de algemene reserve in te zetten om de begroting meerjarig sluitend te maken. We mogen maximaal 10% van de Algemene reserve, namelijk **3,9 mln.** (op basis van 2025), inzetten zolang we niet onder de solvabiliteit van 20% dalen. Deze inzet telt dan mee in de berekening van het structureel begrotingssaldo.
- In de begroting 2024 is voorgesteld en verwerkt de OZB-inkomsten van 613.000 in de 4 begrotingsjaren 2024 t/m 2027 te storten in de algemene reserve. Dit is om 2 redenen gedaan, zodat dit kan worden ingezet voor de ravijnjaren en om op advies van de VNG zoveel mogelijk het tekort zichtbaar te maken. De OZB storting in de algemene reserve die is begroot in begroting 2024 – 2027 wordt niet gedaan, als onderdeel van de technische dekking. Dit wordt toegelicht in de bijlage 1 OZB.

- Onderuitputting / Lucht uit de begroting

Gebaseerd op resultaten uit het verleden (waar de gemeente bij de jaarrekening budget overhoudt), wordt verondersteld dat er in geringe mate ‘lucht’ zit in onze begroting. Het analyseren waar ‘de lucht’ exact zit vergt tijd. We komen bij de kadernota 2026 met de resultaten van deze analyse. Wel doen we een voorlopige aanname van ca 1,5 mln op basis van een eerste indruk.

Autonome ontwikkelingen & Noodzakelijkheden

Hieronder vindt u een toelichting op de in de meerjarentabel genoemde autonome ontwikkelingen en noodzakelijkheden. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die op ons af komen (extern) al dan niet vanuit een wettelijke verplichting. Noodzakelijkheden zijn posten die doorgevoerd ‘moeten’ worden om bestaand of eerder vastgesteld beleid uit te kunnen (blijven) voeren. De gemeente heeft hier geen invloed op en ook geen keuzemogelijkheid.

Programma	Cluster	Onderwerp	Toelichting	I / U	I/U	V/N	2025	2026	2027	2028
Leefbaarheid	Milieu	GR OD	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	€ 81.000	€ 81.000	€ 81.000	€ 81.000
Vitaliteit	Zorg	GR GGD	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	€ 230.000	€ 230.000	€ 230.000	€ 230.000

Vitaliteit	Bestaans- zekerheid	GR GRGA	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	€ 214.000	€ 385.000	€ 554.000	€ 863.000
Leefbaarheid	Veiligheid	GR Veiligheidsregio	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	€ 209.855	€ 313.135	€ 412.406	€ 412.406
							€ 734.855	€ 1.009.135	€ 1.277.406	€ 1.586.406

Programma's

Bedrijvigheid

Bedrijvigheid

Voor de kadernota en begroting 2024 zijn door college en raad samen speerpunten geformuleerd. Deze speerpunten zijn onveranderd. Veel acties die in 2024 in gang zijn gezet om deze speerpunten te bereiken, zullen in 2025 doorlopen. Denk voor programma Bedrijvigheid aan:

- de uitwerking van de behoefteraming bedrijventerreinen;
- de uitwerking toekomst Oude Zeug;
- uitvoering geven aan landschappelijke inpassing van bedrijventerreinen;
- uitvoering geven aan de pilot vergroening en verduurzaming bedrijventerreinen;
- uitvoering geven aan het plan van aanpak 100 jaar Zuiderzeewerken;
- nadere uitwerking voor het realiseren van een Agritech campus;
- nadere uitwerking van het Visserij Ontwikkelings Plan (VOP);
- vaststellen van een regionale visie voor recreatie en toerisme.

Economische ontwikkelingen

We zien zowel in de regio als lokaal een behoefte aan nieuwe werklocaties. In 2024 werken we deze behoefte nader uit. In 2025 kan dit resulteren in gebiedsontwikkeling om te komen tot nieuwe werklocaties waarbij ook gekeken wordt naar de mogelijkheden voor transformatie en herstructurering van bestaande terreinen. De opgave voor landschappelijke inpassing en verduurzaming en vergroening van de bedrijventerreinen wordt hierbij betrokken. Daarnaast zien wij een aantal (landelijke) ontwikkelingen met een grote maatschappelijke impact op ons afkomen, met name in de Wieringermeerpolder. Hierbij is niet enkel de economische ontwikkeling leidend maar hebben wij ook oog voor de maatschappelijke, ruimtelijke en duurzame impact. De ervaringen die wij hebben opgedaan met het inspiratiekader Brede Welvaart worden meegenomen in de Omgevingsvisie Hollands Kroon.

Regiodeal

De krachten in de regio zijn gebundeld in 2023 door samen met 17 gemeenten, ondernemers en onderwijs een Regio Deal in te dienen bij het Rijk. Het voorstel 'Samen Noord-Holland Noord versterken' zet onder andere in op het verbeteren van de bereikbaarheid in de regio, het vinden van oplossingen voor netcongestie en versterking van de arbeidsmarkt. Ook de instandhouding van voorzieningen is belangrijk – volgend op het rapport 'Elke Regio Telt'. In de Regio Deal werken Rijksoverheid en regio's samen om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers te verhogen. Juist op de plekken die een extra impuls goed kunnen gebruiken. Het ministerie heeft de Regio Deal toegekend (32,5 miljoen). De uitgewerkte plannen van de regio moeten in 2024 bij het ministerie BZK worden ingediend. Daarna worden de plannen van 2025 tot en met 2028 uitgevoerd.

Ombuigingen

Cluster	Ombuigingen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Economische Ontwikkeling	Revitaliseringsfonds	FEMO op een andere wijze inrichten (aanspraak via reserve en geen exploitatiebudget).		-€ 150.000	-€ 150.000	-€ 150.000
Economische Ontwikkeling	Economische Koers	Economische koers opschuiven naar 2027 - nu meegaan in de omgevingsvisie HK.		-€ 15.000		
Economische Ontwikkeling	Onderzoeken detailhandel/ bedrijventerreinen/R&T	Alle onderzoeken die we uitvoeren regionaal oppakken.		-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000
Toerisme	Gebiedsmarketing	Gebiedsmarketing na stoppen HBA regionaal oppakken i.p.v. lokaal.		-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000
Toerisme	Ruimtelijke ontwikkeling	Kleine gebiedsvisies maken om uitnodigingsplanologie te bevorderen vanuit "de markt". Doel: meer verblijfsrecreatie.		-€ 40.000	-€ 40.000	-€ 40.000
	Subtotaal		€ 0	-€ 280.000	-€ 265.000	-€ 265.000

Mogelijke maatschappelijke impact ombuiging per cluster

Cluster	Beknopte samenvatting ombuiging	Mogelijke maatschappelijke impact
Economische Ontwikkeling	Nieuwe inrichting van het fonds gebruik in combinatie met het integreren van vraagstukken.	Beperkte impact, wordt vanuit een reserve vormgegeven incidenteel.
Toerisme	Opschaling van de samenwerking efficiënter werken.	Beperkt impact

Wensen en ontwikkelingen

Wensen

Cluster	Wensen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Toerisme	Economische promotie	<p>Met het project "ZuiderZeeWerken, al 100 jaar, nog 100 jaar" beogen we de meerwaarde van de verhalen en beelden rondom het grootste waterbouwkundige project van Nederland voor Hollands Kroon uit te nutten met een sterk verbindend programma voor mens (inwoners, ondernemers en bezoekers) cultuur en landschap.</p> <p>Het bredere doel is om de bekendheid en aantrekkingskracht van Hollands Kroon met het merk Zuiderzeewerken te versterken en daardoor meer positieve aandacht en verblijfsduur te genereren van regionale, landelijke en buitenlandse bezoekers.</p> <p>Dit bestaat uit een reeds ingang gezet project waarvoor de toekomstige lasten ingeschat worden op circa 100K incidenteel voor de jaren 2025 & 2026. De aanloopkosten van het project worden vooralsnog uit de lopende exploitatie van 2024 gedekt.</p>	€ 100.000	€ 100.000	€ 0	€ 0
Mutatie Reserve	Zuiderzeewerken inzet reserve	<p>Zuiderzeewerken 100 jaar (dekking reserve).</p> <p>De beoogde reserve is Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering</p>	-€ 100.000	-€ 100.000		
Toerisme	VOP doorontwikkeling	Vorbereidingen voor het Visserij Ontwikkel Plan (VOP) & doorontwikkeling hiervan. Voor dit project is in 2023 een reserve ter grootte van 2 miljoen euro aangelegd welke dient als cofinanciering en gekoppeld is aan de mogelijk te ontvangen subsidie van het visserij ontwikkelingsplan. De verwachting is dat	€ 250.000			

Cluster	Wensen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
		de gemeente Hollands Kroon een subsidie van totaal € 3.150.000,- toegekend gaat krijgen. De aanvraag is hiervoor ingediend. De cofinanciering dient gelijk gesteld te worden aan de subsidie. Concreet betekent dit dat er nog een aanvullende cofinanciering gezocht moet worden van € 1.150.000,-. Hiervoor zijn inmiddels verschillende trajecten ingang gezet. Vooruitlopend hierop richten wij een voorbereidingsbudget in om de aanloop- en planvormingskosten voor de (nog niet beschikte) subsidiabele activiteiten te dekken. Als raad wordt u aanvullend geïnformeerd over de verdere ontwikkelingen van deze plannen in combinatie met de daarbij behorende financiële consequenties in de vorm van een raadsvoorstel.				
Mutatie Reserve	VOP inzet reserve	VOP (inzet reserve).	-€ 250.000			
	Subtotaal Wensen		0	0		

Ontwikkelingen

Cluster	Ontwikkelingen	Toelichting
Economische ontwikkeling	Ontwikkeling bedrijventerreinen	In 2024 wordt invulling gegeven aan de uitkomsten van de behoefteraming bedrijventerreinen. Er wordt daarbij gekeken naar de ontwikkeling van nieuwe locaties, transformatie van bestaande terreinen naar andere functies en herstructurering. De uitkomsten zijn bepalend voor het vervolg. De opgave voor landschappelijke inpassing en verduurzaming en vergroening van bedrijventerreinen wordt hierbij betrokken.
Economische ontwikkeling	Landschappelijke inpassing bedrijventerreinen	In 2024 stellen wij een plan op voor de landschappelijke inpassing van de bedrijventerreinen. Op dit moment is nog geen zicht op de benodigde investering die gemoeid zal gaan met de uitvoering hiervan.

Dienstverlening

Dienstverlening

Voor de kadernota en begroting 2024 zijn door college en raad samen speerpunten geformuleerd. Deze speerpunten zijn onveranderd. Veel acties die in 2024 in gang zijn gezet om deze speerpunten te bereiken, zullen in 2025 doorlopen. Denk voor programma Dienstverlening aan:

- Vergroten vertrouwen in het gemeentebestuur
- Benaderbaarheid van bestuur
- Verbeteren communicatie en participatie met inwoners en bedrijven.

De arbeidsmarkt

Landelijk neemt de arbeidsvraag af, maar bij gemeenten neemt de vraag naar personeel alleen maar verder toe. Dit is ook bij onze gemeente het geval. Landelijk was eind vorig jaar een afname van 6 procent te zien van het aantal ontstane vacatures vanwege de afkoeling van de economie. Minder krapte in de private sector heeft mogelijk juist meer krapte tot gevolg bij gemeenten. Een afkoelende economie resulteert namelijk doorgaans in meer vraag naar bijstandsuitkeringen, schuldhulpverlening en jeugdzorg. We zoeken zoveel als mogelijk samenwerking in de regio op de verschillende thema's. In het sociaal jaarverslag over 2023 zien we dat de uitstroom bij onze organisatie onder die van de laatste benchmark ligt (over 2022, eind mei actualisatie). Ook zien we dat we erin slaagden om 85% van onze vacatures in te vullen. Vacatures die we niet kunnen invullen worden via inhuur opgevuld. Vooralsnog verwachten we dat dit geen beperkingen bij het realiseren van onze ambities oplevert.

Communicatie en vertrouwen in de gemeente

In 2023 is de opgave Communicatie gestart. Deze loopt door in 2025. Uit de inwonerspeiling 2024 zien we dat er meer mensen vertrouwen hebben in hoe de gemeente wordt bestuurd. Dit ligt nu rond het landelijk gemiddelde. Het betrekken van inwoners bij beleid is gestegen met een waardering van 5,2 in 2022 naar een 6,1 nu. Het gemiddelde van de benchmark ligt op een 6,0. Dit laat zien dat we op de goede weg zijn en hiermee doorgaan.

In 2023 en 2024 is het team Communicatie versterkt. Het team ondersteunt de organisatie en bestuur op het gebied van communicatie, participatie en representatie en bij de opgaven, thema's en vraagstukken die spelen. Dit wordt gedaan door helder en duidelijk communicatiebeleid, regie te voeren op communicatievraagstukken, het opstellen/uitvoeren van communicatieplannen en het inzetten, het toepassen van de participatieverordening en het beheren en monitoren van onze gemeentelijke communicatiemiddelen en -kanalen. Daarnaast werken zij doorlopend aan de verbetering van de (online) interactie tussen gemeente en inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen zodat de organisatie en het bestuur de wensen en behoeften van de buitenwereld, trends en ontwikkelingen op maatschappelijk en wettelijk vlak centraal kunnen stellen in de besluitvorming en bij het maken van plannen.

Ook helpen de communicatieprofessionals bij het ontwikkelen van een communicatieve manier van werken. Samen creëren we een organisatie die van boven tot onder – en van onder tot boven - de inwoners, ondernemers en instellingen van Hollands Kroon centraal zet. Deze manier van werken zorgt voor wederzijds begrip en vertrouwen. Begrip voor wat we doen als gemeente en voor de behoefte van de samenleving. Dit doen we door medewerkers bewust te maken van deze communicatieve manier van werken, hen te trainen en begeleiden als het (nog) niet lukt en bij te sturen waar dat nodig is. In 2025 zetten we verder in op het versterken van de communicatieve vaardigheden van medewerkers. Het gaat hierbij om de vaardigheden: omgevingsbewustzijn, inlevingsvermogen, bestuurlijke sensitiviteit, luisteren en (door)vragen en taal & beeldvaardigheid.

Informatiebeveiliging en AI

AI kan ons helpen om onze dienstverlening te verbeteren en maatschappelijke vraagstukken op te pakken. Maar de inzet ervan brengt ethische en juridische dilemma's met zich mee (o.a. privacy, transparantie, verantwoordelijkheid en inclusie). Dit vraagt om zorgvuldige afwegingen en nieuwe kennis en vaardigheden bij onze medewerkers. We willen daarom investeren in AI-educatie, -training en -bewustwording, en samenwerken met andere partijen, zoals onderwijs, bedrijfsleven en onderzoek.

Daarnaast zetten we in op proactieve bescherming tegen groeiende cyberdreigingen, zoals ransomware en phishing. Dit vraagt de nodige investeringen op technisch en operationeel gebied. We zorgen dat we wetgeving zoals de NIS2 naleven. Hierin zijn de BIO, bedrijfscontinuïteit, OT-beveiliging en toezicht op derde partijen en risicomanagement leidend. En we zetten in op het verder ontwikkelen en implementeren van robuuste incident response, crisismanagement en bewustwording binnen de organisatie. Dit is nodig om snel en effectief te reageren op beveiligingsincidenten.

Ombuigingen

Cluster	Ombuigingen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Organisatie	Online / websites	Alle gemeentelijke websites onderzoeken nut/noodzaak		-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000
Organisatie	Abonnementen	Minder abonnementen voor de organisatie.		-€ 55.000	-€ 55.000	-€ 55.000
Organisatie	Data	Data gedreven werken regionaal oppakken op kop niveau, per gemeente specialisatie.		-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000
Organisatie	Consumpties	Kritisch omgaan met inkoop lunch en borrels binnen de organisatie.		-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000

Cluster	Ombuigingen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Organisatie	Externe ruimten	Als organisatie minder externe ruimtes huren voor heidagen. Meer gebruik maken van onze eigen ruimtes, zoals de Brandweerkazernes.		-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000
Organisatie	Ontwikkelbudget	Het ontwikkelbudget van de organisatie wordt verminderd.		-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000
Organisatie	Inhuur	Inhuur voortaan regionaal invullen of niet meer invullen. Expertise om niet vragen aan Rijk/provincie/collega gemeenten. Of capaciteit regionaal delen.		-€ 300.000	-€ 300.000	-€ 300.000
Leges en heffingen	OZB - Bedrijven	De OZB voor bedrijven wordt verhoogd om daarmee te kunnen bijdragen aan de 'mogelijkheden' die de gemeente HK voor hen creëert. Deze komt bovenop de algemene verhoging totale OZB. Onderzocht wordt of het mogelijk is of stichtingen en verenigingen hier op kunnen worden gecompenseerd indien dat nodig is (uitsluiten is geen mogelijkheid).		-€ 200.000	-€ 200.000	-€ 200.000
	Subtotaal Ombuigingen			-€ 680.000	-€ 680.000	-€680.000

Mogelijke maatschappelijke impact ombuiging per cluster

Cluster	Beknopte samenvatting ombuiging	Mogelijke maatschappelijke impact
Organisatie	Kritisch kijken naar je organisatie uitgaven	Beperkte impact. Gemeente wellicht minder interessant als werkgever voor huidige en potentiële medewerkers.

Wensen en ontwikkelingen

Voor programma Dienstverlening zijn op dit moment enkel wensen te benoemen.

Wensen

Cluster	Wensen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Organisatie	Uitrol Roadmap ICT	<p>Doorontwikkeling van de Roadmap ICT.</p> <p>Denk hierbij aan de IT infrastructuur, cloud-oplossingen en kantoorautomatisering. Maar er zijn ook onderwerpen waarop we ons moeten aanpassen of die we beter kunnen doen. Dit zijn onder andere de organisatorische inbedding, projectorganisatie bij implementaties, het ontbreken van rollen op tactisch en strategisch niveau en richtinggevende uitspraken over de toekomst van ICT.</p> <p>Dit draagt bij aan de ondersteuning, veiligheid en betrouwbaarheid van de dienstverleningsprocessen.</p>	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Bestuur	Contributie Vereniging van Waddenzeegemeenten	<p>Met deelname hieraan beogen we bestuurlijk overleg tussen de gemeenten aan de Waddenzee te borgen. In het (vorig) regeerakkoord is afgesproken: “Er komt één beheerautoriteit voor de Waddenzee die een integraal beheerplan uitvoert, waardoor betere bescherming van natuurgebieden gecombineerd wordt met beter visbeheer.” Ook vanuit de regio’s was behoefte aan een beleidsautoriteit en een goede positie voor stakeholders binnen de Agenda voor het Waddengebied.</p> <p>Onderdeel zijn van deze vereniging draagt bij aan het bredere doel om actief invloed te kunnen blijven uitoefenen op het beleid en besluitvormingsproces rond de Waddenzee en het Waddengebied. Dat beleid wordt gevormd op verschillende niveaus: trilateraal (Nederland, Duitsland en Denemarken),</p>	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000

Cluster	Wensen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
		<p>nationaal (Ministeries I&W, EZ, LNV en Defensie), regionaal (provincies Noord-Holland, Friesland en Groningen) en lokaal (de negen verschillende gemeenten, grenzend aan de Waddenzee).</p> <p>Het bureau heeft inmiddels vier medewerkers en is vanaf mei 2024 gevestigd in Harlingen.</p>				
	Subtotaal Wensen		€ 325.000	€ 325.000	€ 325.000	€ 325.000

Leefbaarheid

Leefbaarheid

Voor de kadernota en begroting 2024 zijn door college en raad samen speerpunten geformuleerd. Deze speerpunten zijn onveranderd. Veel acties die in 2024 in gang zijn gezet om deze speerpunten te bereiken, zullen in 2025 doorlopen. Denk voor programma Leefbaarheid aan:

- Uitvoering geven aan de Woonvisie;
- Uitvoering geven aan het nieuwe Grondbeleid, om een versnelling in de woningbouw te realiseren en ook in kernen ontwikkelingen op gang te brengen waar de markt zelf geen initiatief neemt;
- Het vaststellen van een nieuwe Omgevingsvisie;
- Het vaststellen van een integraal mobiliteitsplan.

Verkeersveiligheid

De aandacht voor verkeersveiligheid blijft onverminderd groot. In 2024 worden veel onderzoeken en inventarisaties afgerond. We maken pas op de plaats bij het inventariseren van nieuwe verkeersveiligheidsknelpunten (geen nieuwe Top 10 Verkeersveiligheidsplan), maar verleggen de focus naar het uitwerken en gefaseerd treffen van maatregelen. Een integrale planning voor uitvoering projecten in de openbare ruimte is naar verwachting voor het zomerreces 2024 klaar. Op basis van deze planning kunnen we in 2025 ook beter het bestuurlijke gesprek voeren over prioriteiten en keuzes in te treffen maatregelen.

Integraal Beheerplan

Uitgangspunt voor de begroting is de uitvoering van het onderhoud zoals vastgesteld in het integraal beheerplan 2022-2025. Dit wordt voor 2025 vertaald in een jaarprogramma, waarbij mogelijk effecten bij de 1e Bestuursrapportage 2025 aan uw raad kenbaar worden gemaakt. Ambitie is om dan ook de effecten van mogelijke ombuigingen in 2026 in beeld te brengen. Zoals in de begroting van 2024 al is aangegeven, is en blijft het vertrekpunt om daar waar mogelijk maatregelen ter bevordering van klimaat en biodiversiteit door te voeren. Een herijking van het Integraal Beheerplan zal in 2025 plaatsvinden. Naar verwachting worden effecten daarvan duidelijk bij de begroting 2026.

Ombuigingen

Cluster	Ombuigingen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Infrastructuur	Vorbereiding Administratie Toezicht	Vorbereiding Administratie Toezicht (VAT) direct toerekenen (inzet van team toezicht) aan de investeringen.		-€ 100.000	-€ 100.000	-€ 100.000

Cluster	Ombuigingen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Milieu	Ruimtelijke ontwikkeling	Leges, oor het in behandeling nemen van een omgevingsvergunning, op grote evenementen in rekening brengen.		-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Reserve Openbare Ruimte	De reserves worden meer aangesproken ter dekking van de kapitaallasten uit het MeerJarenOnderhoudsPlan – Openbare Ruimte (MJOP-OR) Infrastructuur.		-€ 183.000	-€ 185.000	-€ 187.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Reserve Openbare Ruimte	De reserves worden meer aangesproken ter dekking van de kapitaallasten (KL) uit het MJOP-OR Infrastructuur. De KL van de overgedragen wegen vanuit het Hoogheemraadschap (waarvoor in 2022 de gewenningsbijdrage aan de reserve is toegevoegd) worden gedekt.		-€ 217.000	-€ 215.000	-€ 213.000
Omgevings-kwaliteit	Wonen	Uit de versnelling op de woningbouw als ambitie uit het Coalitieprogramma is de verwachting dat dit als kostendrager voor andere investeringen Woningbouw genereert hogere OZB-opbrengst.		-€ 100.000	-€ 100.000	-€ 100.000
Omgevings-kwaliteit	Beheer groen en recreatieve voorzieningen	Verschralen onderhoud buitenruimte. Door een verlaging van het budget voor het onderhoud kan er op specifieke plekken minder onderhoud gedaan worden of in de brede zin zal er minder vaak onderhoud gedaan worden.		-€ 200.000	-€ 200.000	-€ 200.000
Totaal				-€ 810.000	-€ 810.000	-€810.000

Mogelijke maatschappelijke impact ombuiging per cluster

Cluster	Beknopte samenvatting ombuiging	Mogelijke maatschappelijke impact
Infrastructuur	Toerekening directe kosten aan projecten in de openbare ruimte	Beperkte impact

Milieu	Leges heffen op evenementen	Beperkte impact, beperkt bedrag maar het wordt iets minder aantrekkelijk om een evenement te organiseren
Reserve	Kapitaallasten van investeringen in de openbare ruimte dekken door de reserve	Beperkte impact
Omgevingskwaliteit	Door meer woningbouw is de verwachting dat hier extra inkomsten uit voortkomen. Daarnaast wordt ingezet om regionaal de samenwerking te vinden en daarmee voordelig beleid te formuleren. Verschralen onderhoud	Beperkte impact, extra inkomsten. Gezien de omvang van het bedrag zal de impact beperkt zijn, echter zal er wel een negatief effect ontstaan op het beeld van de openbare ruimte.

Wensen en ontwikkelingen

Wensen

Cluster	Wensen	Toelichting	Krediet	2025	2026	2027	2028
Infrastructuur	Verkeersveiligheid SchoolRoutes	Vanuit de top 10 van projecten waar verkeersmaatregelen toegepast zouden moeten worden voor de veiligheid, is de voorbereiding en dus onderzoek opgestart om uit te werken welke kosten dit met zich meebrengt. Het is belangrijk dat alle verkeersdeelnemers kunnen rekenen op goede verkeersveiligheid, waarbij de veiligheid van de kwetsbaarste verkeersdeelnemers het vertrekpunt is. Verkeerssituaties rondom scholen en veelgebruikte schoolroutes worden kritisch	€ 2.500.000			€ 145.928	€ 145.928

Cluster	Wensen	Toelichting	Krediet	2025	2026	2027	2028
		<p>bekeken en autoluwer ingericht om de verkeersveiligheid van kinderen te vergroten.</p> <p>Voorgesteld wordt om een investeringsbudget beschikbaar te stellen; gelet op de planning zullen de kapitaallasten optreden vanaf 2027.</p>					
Omgevingskwaliteit	Actief grondbeleid	<p>Wanneer zich een kans voordoet op de grondmarkt waarbij aangeboden gronden geschikt zijn voor een bepaalde ontwikkeling, kan er sprake zijn van een strategische aankoop. Bij strategische aankopen is het van belang dat er snel geschakeld kan worden en er een investeringskrediet beschikbaar is. Voor het gebruiken van dit investeringskrediet moet de aankoop voldoen aan de voorwaarden die staan beschreven in de Nota Grondbeleid 2024. Elk jaar zal er een nieuw investeringskrediet worden aangevraagd, het kan jaarlijks verschillen hoeveel er van dit krediet wordt verbruikt of dat het (helemaal) niet wordt aangesproken.</p> <p><i>Additioneel wordt op 11 juli het nieuwe grondbeleid aan de raad voorgesteld waar een investeringskrediet aangevraagd wordt voor 2024. Jaarlijks wordt dit</i></p>	€ 2.500.000		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000

Cluster	Wensen	Toelichting	Krediet	2025	2026	2027	2028
		<i>betreffende investeringskrediet apart opnieuw aangevraagd. De prognose die hierin is opgenomen geldt voor het investeringskrediet van 2025.</i>					
	Subtotaal Wensen			€ 0	€ 100.000	€ 345.928	€ 345.928

Ontwikkelingen

Cluster	Omschrijving	Toelichting
Omgevingskwaliteit	Uitvoeringsprogramma Woonvisie	Belangrijk speerpunt voor 2025 wordt het uitvoeringsprogramma Wonen. De kaders hiervoor worden bepaald bij de vaststelling van de Woonvisie in de raad.
Omgevingskwaliteit	Opvang asielzoekers / uitvoering spreidingswet	<p>Op 1 februari 2024 is de Spreidingswet in werking getreden. De Spreidingswet heeft tot doel om te komen tot een evenwichtige spreiding van asielopvang in Nederland. Op 31 januari 2024 is het capaciteitsbesluit gepubliceerd over het aantal opvangplaatsen voor asielzoekers waaraan in de komende twee jaren naar verwachting behoefte is. Dit resulteert in een verdeling van het benodigd aantal opvangplaatsen over alle provincies. De provinciale opgave voor Noord-Holland is 16.290 opvangplaatsen. Tevens is een indicatieve verdeling per gemeente vastgesteld. De 44 gemeenten in de provincie Noord-Holland moeten samen plannen aanleveren om het totaal van deze 16.290 opvangplekken te realiseren</p> <p>Er ligt voor Hollands Kroon een grote vraag voor het realiseren van opvangplaatsen en tijdelijke huisvestingslocaties.</p> <p>De opdrachten die er nu liggen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het realiseren van een AZC voor 255 vluchtelingen

		<p>2. Het realiseren van een locatie voor 24 AMV/COA (minderjarige asielzoekers)</p> <p>3. Het realiseren van twee tijdelijke huisvestingslocaties voor Oekraïners, statushouders en spoedzoekers</p> <p>Per 1 juni zijn er 100 asielplaatsen in Van der Valk Wieringerwerf gerealiseerd die binnen de opgave van de te realiseren AZC passen.</p> <p>Er loopt op dit moment een uitvraag bij de inwoners voor het vinden van een duurzame locatie voor bovenstaande opgave; hier zal voor de zomer een aantal potentiële locaties uit voort komen. Na de zomer zal er via de procedure college en raad een besluit genomen worden.</p>
--	--	---

Vitaliteit

Vitaliteit

Voor de kadernota en begroting 2024 zijn door college en raad samen speerpunten geformuleerd. Deze speerpunten zijn onveranderd. Veel acties die in 2024 in gang zijn gezet om deze speerpunten te bereiken, zullen in 2025 doorlopen en/of hier wordt uitvoering aan gegeven. Denk voor programma Vitaliteit aan:

- Doorontwikkeling Subsidiebeleid
- Herstructurering arbeidsmarkt
- Uitvoering Meedoenregeling
- Verlagen van drempels naar ondersteuning en voorzieningen voor inwoners en ondernemers
- Herijken en uitvoeren van Accommodatiebeleid en Sport- en beweegbeleid

In 2024 is de Regiovisie Sociaal Domein Kop van Noord-Holland 2024-2029 door de vier Kop-gemeenten vastgesteld. Met Den Helder, Schagen en Texel wordt hier gezamenlijk uitvoering aan gegeven. Met het oog op 2025 en verder zien we ontwikkelingen die hieronder omschreven staan.

Toegang

Vanuit de VNG is er het Richtinggevend Kader voor toegang sociaal domein. Dit kader beschrijft waar de toegang, lokale teams en integrale dienstverlening voor inwoners in kwetsbare en complexe situaties aan moeten voldoen. Het Richtinggevend Kader brengt in beeld wat gemeenten vanuit onder andere de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming, de Wmo en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening kunnen doen om toegang tot hulp en ondersteuning voor inwoners te optimaliseren. Het verbeteren van de toegang is een continu proces. Met Inluzio Hollands Kroon zijn we hier al goed mee op weg en blijven we hier aandacht voor hebben.

Participatiewet

Er komen zeven verschillende wetsvoorstellen die allemaal de Participatiewet gaan wijzigen. Het zijn allemaal wetsvoorstellen die ervoor moeten zorgen om de “menselijke maat” binnen de Participatiewet door te voeren. De verwachting is dat de meeste wetsvoorstellen in 2025 in werking treden. Aanleiding hiervan is dat het Kabinet in 2021 heeft vastgesteld dat de Participatiewet niet altijd uitpakt zoals bedoeld. De uitwerking van de wet wordt soms als “hard” ervaren door een samenspel van complexiteit, beperkt ervaren ondersteuning en te strenge handhaving. Hierdoor is het risico groot dat mensen in (financiële) onzekerheid verkeren, geconfronteerd worden met financiële problemen en hierdoor moeilijker weer aan het werk komen of op een andere wijze kunnen participeren. Het programma Participatiewet in Balans heeft tot doel heeft om evenwicht te brengen tussen de drie kernelementen van de Participatiewet: bestaanszekerheid, participatie en handhaving. Als uitgangspunt om tot dit evenwicht te komen wordt de mens centraal gezet en wordt uitgegaan van vertrouwen.

Ombuigingen

Cluster	Ombuigingen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Sport & Educatie	Subsidies	We kijken kritisch naar uitgaande subsidies en we zetten in op het verhogen van inkomsten door middel van aanvullende/nieuwe subsidie-inkomsten.		-€ 100.000	-€ 100.000	-€ 100.000
Zorg	Zorg	Taakstelling op het sociaal domein. We zetten in op kostenefficiëntie en betere inzet van middelen. We streven ernaar zo efficiënt mogelijk te werken met minimale impact voor de inwoners.		-€ 825.000	-€ 825.000	-€ 825.000
Zorg	Inzet centrumgemeente gelden	In afstemming met de regio kijken we naar betere inzet van centrumgemeente gelden.		-€ 250.000	-€ 250.000	-€ 250.000
	Subtotaal Ombuigingen		€ 0	-€1.175.000	-€ 1.175.000	-€ 1.175.000

Mogelijke maatschappelijke impact ombuiging per cluster

Cluster	Beknopte samenvatting ombuiging	Mogelijke maatschappelijke impact
Sport & Educatie	We kijken kritisch naar uitgaande subsidies en we zetten in op het verhogen van inkomsten door middel van aanvullende/nieuwe subsidie-inkomsten	<p><i>Korte toelichting nieuw subsidiebeleid:</i></p> <p>Door gebruik te maken van meer landelijke en provinciale regelingen, kunnen we de gemeentelijke subsidies waar mogelijk verminderen. Een voorbeeld hiervan zijn de SPUK GALA-gelden. Daarnaast is het nieuwe subsidiebeleid onderweg en we zullen ervoor zorgen dat ons beleid eenduidiger, transparanter en eenvoudiger wordt. Dit zou ook moeten helpen in het maken van kritische keuzes binnen de bestaande subsidierelaties.</p> <p><i>Beperkt:</i></p> <p>Veel kleinere subsidies zijn essentieel voor het maatschappelijk functioneren van verenigingen en stichtingen in Hollands Kroon; het onttrekken hiervan kan leiden</p>

Cluster	Beknopte samenvatting ombuiging	Mogelijke maatschappelijke impact
		tot het wegvallen van bepaalde maatschappelijke activiteiten. Bij het aanpassen van langdurige subsidierelaties moeten we bovendien rekening houden met wettelijke overgangsregelingen; deze kunnen niet zomaar door de gemeente worden beëindigd. Voor de grotere subsidies geldt dat deze vaak gekoppeld zijn aan begrotingsopdrachten die niet eenvoudig door andere partijen binnen Hollands Kroon overgenomen kunnen worden, zoals bij Wonen Plus Welzijn of Team Sportservice het geval is. We blijven deze begrotingsopdrachten kritisch beoordelen door jaarlijks een monitoring en evaluatie uit te voeren met deze partners, waardoor we effectiever kunnen sturen op de inhoud.
Zorg	Taakstelling op SD: we zetten in op kostenefficiëntie en betere inzet van middelen.	Beperkt: we streven ernaar zo efficiënt mogelijk te werken met minimale impact voor de inwoners.

Wensen & ontwikkelingen

Voor het programma Vitaliteit zijn op dit moment enkel wensen te benoemen.

Wensen

Cluster	Wensen	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Kunst & Cultuur	Vormgeven cultuurbeleid	Op 6 februari jl. heeft de raad tijdens een BOT-sessie informatie ontvangen over het nieuw te vormen Kunst & Cultuur beleid. Onder Kunst & Cultuur valt het volgende: bibliotheek; lokale media; cultuureducatie Triade incl. muziek in de klas en muziekles; culturele initiatieven incl. uitvoeringskosten. In het coalitieakkoord 2022-2026 wordt het volgende geschreven over kunst en cultuur:	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000

		<p><i>“Cultuur is van wezenlijk belang voor de samenleving en een investering in de maatschappij. Het is ook een belangrijke economische sector. We willen dat alle kinderen, los van het inkomen van de ouders, in aanraking komen met kunst en cultuur. We ondersteunen kunst in de openbare ruimte, bijvoorbeeld bij gebiedsontwikkeling of gemeentelijke accommodaties. We onderzoeken in ons accommodatiebeleid de ruimte voor broedplaatsen en ateliers voor jongeren en kunstenaars.”</i></p> <p>Hier extra op inzetten draagt bij aan de ambities uit het coalitieakkoord. Essentieel is het verbreden van het aanbod aan kinderen in de basisschoolleeftijd. Door alle activiteiten op het gebied van cultuureducatie in een hand te brengen (Triade) versterken we de impact en verbindingen. De professionalisering van het bibliotheekwerk komt voort uit de nieuwe bibliotheekwet die per 1 januari 2025 ingaat en meer taken toekent aan de bibliotheek. Om de culturele initiatieven te stimuleren om meer samen te werken en meer innovatie te zoeken creëren we een Cultuurfonds Hollands Kroon.</p> <p>De huidige kosten op Kunst & Cultuur zijn zo'n € 1,1 miljoen. Voor het nieuwe beleid bestaan de extra opgenomen kosten vanaf 2025 van € 500.000 uit: +/- € 400.000 extra voor de bibliotheek en +/- € 100.000 extra voor cultuureducatie Triade en Culturele initiatieven.</p> <p>Extra formatie valt hierbuiten en wordt binnen de huidige</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>formatie opgelost.</p> <p><i>Deze wens wordt separaat voorgelegd in dezelfde raadsvergadering waarin de kadernota wordt behandeld.</i></p> <p><i>Vooruitlopend op uw besluit is de financiële doorrekening al opgenomen in de kadernota.</i></p>				
Sport & Educatie	IKC-uitrol	<p>Als gemeente en samenwerkingspartners vinden we het belangrijk dat we onze opvang- en onderwijsomgeving zodanig inrichten dat de ontwikkeling van alle kinderen maximaal gestimuleerd wordt. Dit vraagt om het anders organiseren van de functies rond kinderen en ouders.</p> <p>Hiervoor zijn we in 2023 een pilot gestart bij IKC De Kroon met het project 'interprofessioneel werken'. Met de IKC-uitrol wordt bedoeld dat de gemeente ernaar streeft om in samenwerking met haar onderwijs-, opvang-, zorg- en welzijnspartners in 4 Integrale Kind Centra (IKC's) een jongerenwerker en een jeugdondersteuner in te zetten.</p>	€ 210.000	€ 210.000	€ 210.000	€ 210.000
	Subtotaal Wensen		€ 710.000	€ 710.000	€ 710.000	€ 710.000

Ontwikkelingen en risico's

Visie op Rijksfinanciën

In een brief aan haar leden heeft de VNG gemeenten een begrotingsadvies gegeven voor de meerjarenbegroting 2025-2028: “maak het financiële gat of ravijn zichtbaar wanneer er niet wordt omgebogen. Laat vervolgens zien hoe je dit tekort wil dichten, maar start nog niet met ombuigingen.” Het tekort voor onze gemeente is het startsaldo van de kadernota plus de autonome ontwikkelingen en noodzakelijkheden. Het advies van de VNG krijgt nog een vervolg na de meicirculaire 2024. Dan zijn er mogelijk ook nieuwe inzichten vanuit het rijk die van invloed kunnen zijn op de (meerjaren)begroting.

Risico's

Vooralsnog leiden de onzekerheden rondom het gemeentefonds tot een inherent risico welke voor een belangrijk deel uit de reserves wordt gedekt. Het inzetten van reserves kan alleen tijdelijk plaatsvinden omdat deze uitgeput raken terwijl structurele lasten blijven terugkomen. Daarmee is het inzetten van reserves dus een tijdelijke oplossing. Wij merken op dat bepaalde ombuigingen qua aard moeilijk haalbaar kunnen zijn. Dit geldt vooral voor ombuigingen waarbij wij sterk afhankelijk zijn van derden. Dat kan effect hebben op de fasering en omvang van de ombuigingen. Gevolg kan zijn dat langer en meer gebruik gemaakt moet worden van inzet reserves of andersoortige ombuigingen gevonden moeten worden.

Ontwikkeling leningenportefeuille en rentevisie

Tijdens de beleidsvergadering van januari jl. liet de ECB, zoals verwacht, de beleidsrente wederom onveranderd. Wél toonde de centrale bank zich wat optimistischer over de toekomstige inflatie. Deze vrij optimistische toonzetting leek in contrast met de boodschap van een groot aantal leden van de Raad van Bestuur, waaronder ECB president Christine Lagarde, in de laatste weken vóór de vergadering. Toen verklaarden zij dat de eerste renteverlaging nog even op zich zou laten wachten omdat in de eerste helft van dit jaar meer duidelijkheid over de ontwikkeling van de lonen moest worden gekregen.

Ook gaf een aantal bestuursleden toen aan dat op financiële markten werd gerekend op een té snelle eerste renteverlaging en dat hier ook al te veel op vooruit was gelopen. Hierdoor was de lange rente in november en december fors gedaald en was de waarde van risicovolle beleggingen gestegen. Deze bewegingen op de financiële markten zouden de economische groei ondersteunen en daarmee het bereiken van het inflatiedoel door de centrale bank kunnen bemoeilijken, aldus deze leden. Ondanks deze gemengde signalen zien we dat de kans op een renteverlaging is toegenomen.

In onze gemeente hebben we te maken met een investeringsvolume dat de komende jaren een piek vertoont. Door de noodzaak in de afgelopen twee jaren nieuwe geldleningen af te sluiten en dat ook in de nabije toekomst te doen, zien we een stijgende omslagrente. In 2024 bedraagt deze € 1,1 mln. en in de eerste bestuursrapportage is dit effect verwerkt.

Na de sterke daling in de laatste maanden van 2023 is de lange rente in januari weer wat opgelopen. Dit gebeurde onder andere onder invloed van het eerdergenoemde commentaar van leden van de Raad van Bestuur van de ECB. Wij denken dat de lange rente op de korte termijn rond het huidige niveau zal blijven bewegen. We hebben onze ramingen voor de korte termijn wel iets neerwaarts aangepast. Later in 2024 zal de lange rente evenwel weer gaan dalen. We hebben onze ramingen voor het niveau van de lange rente aan het eind van dit jaar ongewijzigd gelaten.

Op grond van deze verwachting zal met de nodige zorgvuldigheid worden gekeken op welk moment we onze lange financieringsbehoefte zeker moeten stellen.

Ontwikkelingen

Er zijn Ambities vanuit het college waaraan gewerkt wordt maar die nog niet zijn doorgerekend. De onzekerheid is nog te groot of voor de ontwikkelingen is het nog te vroeg om te bepalen hoe deze posten doorgerekend/ kunnen worden. Daarvoor geldt dat we bij de Begroting 2025 opnieuw moeten beoordelen of deze financieel al vertaald kunnen (of moeten) worden. Als dat het geval is, dan brengen we dat in beeld per wens of ontwikkeling met een voorstel hoe de dekking daarvan zou kunnen worden ingericht.

Ontwikkeling Algemene Reserve – Weerstandsvermogen

	2024			2025			2026			2027			2028		
Saldo 31-12	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12
32.616	4.994	4.704	32.906	12.136	3.281	41.762		2.101	39.661		601	39.060	430	101	39.398

Het verwachte saldo van de Algemene reserve (AR) per 31-12-23 is 32,6 mln. Per 31-12-2024 is dit saldo naar verwachting 32,9 mln. Per 31-12-2025 is dit saldo naar verwachting 41,7 mln.

Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft.

In de begroting 2024 hanteren we een bedrag van 2,2 mln. ter afdekking van de risico's.

Hollands Kroon mag in 2025 **maximaal** 10% van (41,7/-2,2) 39,5 mln., 3,9 mln. afdekken met deze incidentele middelen. Waarbij jaarlijks het saldo van de algemene reserve moet worden herrekend om dit maximum voor dat jaar vast te stellen.

Posten technische dekking:

2025 3,0 mln.

2026 2,0 mln.

2027 0,5 mln.

2028 -/- 0,4 mln.

Het weerstandsvermogen en dus de solvabiliteit zal dalen door de inzet van onze algemene reserve als dekkingsmiddel. Met de solvabiliteitsberekening uit de begroting 2024-2027 als uitgangspunt, aangepast met de afname van het Eigen Vermogen zoals gepresenteerd in deze kadernota, geeft dat onderstaand beeld. Dit is slechts een indicatie omdat we alleen kijken naar de afname van het eigen vermogen. Er zijn echter meer factoren die de solvabiliteit beïnvloeden.

Bron: Paragraaf weerstandvermogen	2024	2025	2026	2027	2028
Begroting 24-27					
Solvabiliteit	39%	40%	34%	32%	
Onttrekking uit de Algemene reserve		3.000.000			
			2.000.000		
				500.000	
Storting					-/-400.000
Totaal cumulatieve afname eigen vermogen		3.000.000	5.000.000	5.500.000	5.100.000
Solvabiliteit na afname eigen vermogen		38%	31%	29%	30%

Ontwikkeling Reserves

Van jaar op jaar zien we onze reserves toenemen. Dat betekent niet dat we dat als liquiditeit op onze bankrekening hebben; wel dat ons bezit (onze activa) toeneemt. Omdat het grotendeels niet om liquide middelen gaat kunnen we ze niet inzetten als financierings-, maar wel als dekkingsmiddel. We teren daarmee in op ons vermogen.

Voor het sluitend maken van het meerjarige beeld in deze kadernota wordt de algemene reserve ingezet. Dat heeft gevolgen voor diverse scores en kengetallen: ons weerstandsvermogen en onze solvabiliteit worden minder.

Daarnaast kennen we een aantal bestemmingsreserves. Deze zijn ingesteld door de raad en ze dienen als dekking voor specifieke uitgaven binnen een geformuleerde doelstelling. Met deze methodiek hebben we een vrij grote zekerheid dat cruciale elementen in het gemeentelijk takenpakket gewoon kunnen doorgaan. Daarmee is niet gezegd dat we ongelimiteerd van de bestemmingsreserves kunnen profiteren zonder ze op enig moment weer aan te vullen. Dat benadrukt dat de gemeentelijke begroting op termijn sluitend moet zijn, waarbij incidentele middelen kunnen worden ingezet in balans met een structureel evenwicht.

Bijlage 1: OZB

OZB	2025	2026	2027	2028
Start saldo 1 januari 2024 (exclusief OZB)	€ 107.442	€ 6.309.772	€ 5.864.911	€ 6.477.911
Begroting 2024 5% OZB-verhoging	-613.000	-613.000	-613.000	-613.000
Begroting 2024 Storting OZB in de Algemene Reserve*	613.000	613.000	613.000	
Start saldo 1 januari 2024 (inclusief OZB)	€ 107.442	€ 6.309.772	€ 5.864.911	€ 5.864.911
Begroting 2024, geen storting OZB in de Algemene Reserve voor 2026 en 2027**		-613.000	-613.000	
Scenario OZB voor bedrijven ophogen (Ombuigingen aanvullend vanuit College B&W) ***	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Stapsgewijze verhoging die is ingezet in de begroting 2024 voort te zetten	Niet	niet	niet	Niet
indexatie 2025ev van de OZB****	Niet	niet	niet	Niet

* In de begroting 2024 is voorgesteld en verwerkt de OZB-inkomsten van 613.000 in de 4 begrotingsjaren 2024 t/m 2027 te storten in de Algemene Reserve. Dit is om 2 redenen gedaan, 1 zodat dit kan worden ingezet voor de ravijn jaren en 2 om op advies van de VNG zoveel mogelijk het tekort zichtbaar te maken.

** Voorgesteld wordt deze storting van OZB-inkomsten in de Algemene Reserve niet te doen. Dit is verwerkt als onderdeel van de technische dekking voor de jaren 2026 en 2027. Hiermee wordt de OZB verhoging gebruikt waarvoor deze bedoeld is en een deel van het tekort opgevangen.

*** In de kadernota is de optie om de OZB voor bedrijven op te hogen opgenomen, wat een extra inkomst van 200.000 oplevert.

**** In de cijfers is nog geen indexatie 2025 en verder van de OZB opgenomen.

hollandskroon.nl – 088 - 3215000

